

Удружење корпоративних директора Србије Извештај о раду за период 2007-2011 година

Чланови Асоцијације Акционарских предузећа Србије су иницирали формирање Удружења корпоративних директора Србије. Удружење је формално основано решењем Владе Републике Србије 8. јуна 2007. године.

Данас Удружење има преко 70 чланова и кандидата који прихватају Статут, Етички кодекс и Правилник о стицању и обнављању статуса корпоративног директора. Стицање и одржавање статуса у Удружењу подразумева учешће у програмима обуке. Програм обуке садржи општи део из економије (саветовања економиста) и специјалистички по дисциплинама корпоративног управљања (стратегијско управљање, управљање финансијама, управљачко рачуноводство, пословно право и инвестиције).

Одмах по оснивању, још у 2007. години, Удружење почиње са бројним активностима. Први округли сто одржан је 21. јуна 2007. у сарадњи са Привредном комором Србије на тему „**Важност лобирања у ЕУ и улога комора и компанија у том процесу**“. Гост округлог стола је била *Mary Papaschinopoulou*, директорка Удружења привредних комора Северне Немачке.

У сарадњи са Центром за корпоративно управљање 21. новембра исте године одржан је курс „**Систем компензација за корпоративне директоре**“. Предавачи на курсу су били проф. Драган Ђуричин, проф. Дејан Малинић и проф. Бошко Живковић са Економског факултета у Београду. Циљ курса је био увид у трендове развоја награђивања директора и моделирање система компензације у конкретном предузећу.

Крајем године, 12. децембра одржан је курс „**Интерна ревизија и интерне контроле**“. Предавачи на курсу су били проф. Дејан Малинић са Економског факултета у Београду, Нада Суђић, партнер у Сектору управљања ризицима предузећа у компанији *Deloitte* и Катарина Вељовић, сарадник у Међународној финансијској корпорацији (*IFC*). Циљ курса је био упознавање са суштином законске регулативе, *Sarbanes-Oxley Act*-ом, Међународним рачуноводственим стандардима, Законом о привредним друштвима и Законом о рачуноводству као и упознавање са структуром извештаја одбора директора.

У сарадњи са Савезом економиста Србије, Удружење је промовисано на традиционалном септембарском Милочерском економском форуму одржаном од 18-20. септембра на тему „**Корпоративно и јавно управљање у функцији развоја конкурентности**“.

У 2008. години Удружење је активно учествовало у припреми и реализацији програма обуке који се састојао из општег дела и специфичних дисциплина корпоративног управљања. Општи део обуке је реализован преко саветовања у организацији Савеза економиста Србије, Копаоник бизнис форума и Милочерског економског форума, где је Удружење активно учествовало у панелима о корпоративном управљању.

Копаоник бизнис форум 2008 одржан је од 4-6. марта на тему „Транзиција, достизање ЕУ и повезане теме: улога инвеститора из Словеније, Руске Федерације и Аустрије“. Први дан форума је био посвећен геополитичком контексту, други тренутним економским перформансама, док су трећег дана разматрана питања везана за макростабилност и конкурентност. **Милочерски економски форум 2008** одржан је од 16-18. септембра на тему „Транзиција и после у региону некадашње Југославије“ у сарадњи са Савезом економиста Црне Горе. Први дан форума је био посвећен транзиционим стратегијама и макроекономској политици, други економској науци, образовању и регулативи, док су трећег дана разматрана питања о конкурентности држава региона.

Семинари специфичног типа су организовани у оквиру Центра за корпоративно управљање (три курса) и у сарадњи са угледним иностраним компанијама које послују на српском тржишту (два курса):

У сарадњи са ревизорско консултантском кућом *Deloitte*, 20. марта организован је скуп на тему **„Брзорастуће компаније - како финансирати даљи раст“** који припада дисциплини Стратегијски менаџмент. На скупу су говорили проф. Драган Ђуричин, председник *Deloitte*-а и Предраг Ковачевић, директор финансијског саветовања. Гост скупа била је директорка Београдске берзе Гордана Достанић, која је говорила о новим могућностима прве јавне понуде. Модератор дискусије која је уследила на крају скупа био је Мијат Лакићевић, главни и одговорни уредник Економиста.

Први курс у оквиру програма „директор директорима“ одржан је у сарадњи са компанијом *SOCIUS*, 9. априла на тему **„Улога председника управног одбора - Примус интер парес или много више“**. Главни гост је био проф. *Helmut Sihler*, једно од најпознатијих имена светског корпоративног управљања. Проф. *Sihler* је између осталог био генерални директор Хенкела, председник надзорног одбора *Deutsche* Телекома, *Porschea*, водећи директор *Novartis*-а и члан управног одбора *IBM* и *Guinness*-а. Расправу је модерирао председник Управног одбора групе *SOCIUS* Леонардо Пеклар, регионални експерт корпоративног управљања.

У сарадњи са Центром за корпоративно управљање при Савезу економиста Србије, 14. маја одржан је курс **„Мерење и управљање тржишним ризицима“**, који припада дисциплини Портфолио менаџмент. Курс су водили проф. Бошко Живковић и проф. Бранко Урошевић са Економског факултета у Београду и чланови Јужноевропског центра за савремене финансије. Циљ курса је био упознавање са савременим методама за мерење и управљање тржишним ризицима и специфичностима на српском тржишту.

У оквиру програма „директор директорима“, у сарадњи са компанијом Теленор, 28. октобра Удружење је организовало семинар на тему **„Корпоративно управљање у Теленору“**. Поред представника компаније Теленор из Србије, *Stein Erik Vellan*-а, генералног директора и *Christopher Laska*-е, извршног директора корпоративног развоја, на скупу су говорили и гости из Норвешке *Ingvald Fergestad*, први потпредседник и саветник председника Теленор АСА и *Ole Bjorn Sjulstad*, први потпредседник Теленора АСА за централну и источну Европу.

На крају године, 9. децембра одржана је презентација нацрта **Закона о заштити конкуренције** коју је водио Слободан Милосављевић, министар трговине и услуга са сарадницима Душаном Протићем, помоћником министра за управно правне послове и интерну контролу и Небојшом Лазаревићем, помоћником министра за међународну сарадњу. Након дискусије одржан је курс **„Тајне биланса - менаџерски приступ“**. Курс припада области Управљачко рачуноводство. Предавачи на курсу су били проф. Никола Стевановић и проф. Дејан Малинић са Економског факултета у Београду. Курс је обухватио теме као што су: феноменологија биланса, билансно политичке импликације по квалитет добитка, препознавање билансних ризика, невидљива актива и етика као детерминанта финансијског извештавања.

У **2009.** години Удружење корпоративних директора Србије наставља са организацијом општег дела обуке преко Копаоник бизнис форума и Менаџмент форум југоисточне Европе, док су семинари специфичног типа организовани у оквиру Центра за корпоративно управљање и у сарадњи са угледним иностраним компанијама које послују на српском тржишту.

Копаоник бизнис форум 2009 одржан је од 3-5. марта под називом "Раст у условима глобалне рецесије и финансијске кризе: неконвенционалне иницијативе". Први дан форума

је био посвећен економском концепту и перспективама развоја почетком 2009. године, други макро-економским политикама у функцији остварења циљева развоја, док се трећег дана дискутовало на тему конкурентности и контроле монопола. **Менаџмент форум југоисточне Европе 2009** наставља традицију Милочерског економског форума који се непрекидно одржава још од 1993. године у организацији Савеза економиста Србије. Конференција одржана у Београду од 16-17. септембра у хотелу *Hyatt Regency Belgrade* под називом "Интелигентно управљање ризицима у условима глобалне економске кризе" у сарадњи Савеза Економиста Србије/Удружења корпоративних директора Србије и Пословне школе Блед представља увод у Менаџмент форум југоисточне Европе.

Први семинар специфичног типа одржан је у сарадњи са компанијом *Stanton Chase*, 12. фебруара на тему „**Људски капитал и корпоративна пракса**“. Компанија је рангирана међу водећих 10 међународних *executive search* консултантских фирми по величини, брзини развоја и репутацији и нарочито је цењена због успешне пословне процене у компликованом процесу проналажења и одабира врхунских руководећих кадрова. Главни циљеви курса били су упознавање са сврхом планирања људског капитала и каријере и добром праксом у окружењу.

Удружење је почетком априла посетио проф. **Katsuhito Iwai** јапански економиста и критичар, професор на Токијском Универзитету и овогодишњи кандидат за Нобелову награду. У оквиру Светског самита председника Универзитета у Београду проф. *Katsuhito Iwai* промовисан је у почасног доктора Универзитета за свој иноваторски рад у оквиру економије и правне теорије и критичке анализе јапанске економије. У сусрету са председником Удружења Топлицом Спасојевићем и потпредседником проф. Драганом Ђуричином, проф. *Iwai* је показао велики интерес за актуелна привредна дешавања у Србији.

У организацији Центра за корпоративно управљање 25. јуна одржан је курс „**Интелигентно управљање ризицима у условима кризе**“ Предавачи на курсу су били професори Економског факултета у Београду, проф. Драган Ђуричин и проф. Јелена Перовић. На курсу је било речи о пословним и правним аспектима управљања ризицима, као и бизнис моделу интелигентног управљања ризиком.

Велики број угледних привредника и представника финансијског сектора окупио се на семинару који је одржан 16. децембра 2009 на тему „**Вођење корпорација у условима перманентне кризе**“ у просторијама СПК „Привредник“. Након уводног излагања проф. Драгана Ђуричина одржана су два округла стола на којима су представници реалног и финансијског сектора говорили о проблемима са којима се организације сусрећу у условима перманентне кризе. Специјални гости су били Млађан Динкић, министар економије и регионалног развоја и Радован Јелашић, гувернер Народне банке Србије. У оквиру панела „Вођење посла у реалном сектору у условима рецесије“ своје мишљење и искуство изнели су: Драгољуб Вукадиновић, председник Металца, Никола Павичић, председник Синтелона, Топлица Спасојевић, председник ИТМ-а, док су на панелу „Вођење посла у финансијском сектору у условима рецесије“ дискутовали: Драгиња Ђурић, председник ИО *Banca Intesa*, Владимир Чупић, председник ИО *Hypo Alpe Adria* банке и Зоран Петровић, потпредседник ИО *Raiffeisen* банке.

Истог дана одржана је редовна годишња Скупштина на којој су, поред прегледа најзначајнијих активности у текућој години, најављени семинари општег и специфичног типа за наредни период. Након Скупштине, уприличена је свечана додела сертификата акредитованог корпоративног директора, досадашњим и новим члановима који су у претходном периоду испунили услове за чланство. Пуноправно чланство у Удружењу остварило је 16 кандидата.

У 2010. години Удружење је као и претходних година активно учествовало у припреми и реализацији програма обуке који се састојао из општег дела и специфичних дисциплина корпоративног управљања. У сарадњи са Савезом економиста Србије, Удружење је активно учествовало у припреми и реализацији Копаоник бизнис форума 2010 као и Менаџмент форума југоисточне Европе Блед 2010.

Копаоник бизнис форум 2010 одржан је од 9-11. марта на тему: „Србија после кризе: како се позиционирати у глобалној економији која излази из кризе?“ Први дан форума је био посвећен новој визији развоја из геоекономске перспективе, други интерном економском контексту и перспективама развоја, док се трећег дана говорило о позиционој мапи Србије и изводљивим стратегијама развоја. Дводневни **Менаџмент форум југоисточне Европе Блед 2010** под називом "Економска будућност и менаџерски изазови" одржан је од 16-17. септембра у сарадњи Савеза Економиста Србије/Удружења корпоративних директора Србије и Пословне школе Блед. На Форуму су учесници тражили одговоре на питања о економској будућности и изазовима менаџмента у циљу постизања високог раста и благостања у југоисточној Европи и шире.

Поред општег дела из економије, Удружење се активно бавило обуком из специфичних дисциплина корпоративног управљања. Организована су четири семинара из области стратегијског менаџмента и један из области управљања финансијама.

У оквиру програма „директор директорима“ 26. маја, Удружење корпоративних директора Србије организовало је стручни семинар на тему: **„Пројектовање cash flow-а у условима финансијске кризе“**. Семинар је био посвећен финансијској кризи и главним финансијским последицама на нивоу предузећа и банака, оптимизацији cash flow-а у условима финансијске кризе и краткорочним cash-flow пројекцијама.

Након уводног излагања проф. Драгана Ђуричина, презентацију је одржао Срђан Николић, финансијски експерт са преко 12 година искуства у међународним банкарству, корпоративним финансијама, мерџерима и аквизицијама, тржисту капитала, и преговорима. Последње четири године своје каријере провео је у ауто индустрији у Америци где је радио *treasury* и обезбеђивање капитала за Форд и *Chrysler Financial*. Предавање је изазвало изузетно интересовање присутних исказано кроз питања и плодну дискусију.

Удружење је 15. јуна организовало семинар на тему: **„Предузетништво и интеграција Србије у ЕУ“**. Захваљујући сарадњи са водећом међународном организацијом која се бави образовањем и културним везама *British Council*, обезбеђен је долазак *Tommy Hutchinson-a*, оснивача и директора компаније *I-genius* који је одржао предавање на тему „Друштвено одговорно предузетништво на путу интеграције у ЕУ“. После предавања, присутнима се обратио амбасадор *Vincent Degert*, шеф делегације Европске комисије у Србији са излагањем на тему: “Улога бизнис лидера у процесу интеграције у ЕУ”.

У сарадњи са националном канцеларијом светског програма *Junior Achievement* у Србији 06. октобра Удружење је организовало **радионицу на тему друштвено одговорног пословања и јавно-приватног партнерства**. Радионицу је водила *Holly Wise*, познати експерт у областима јавно-приватног партнерства, приватних предузећа, здравства, водних ресурса, образовања и животне средине. *Holly Wise* је тренутно директор *Wise Solutions LLC*, консултантске куће за интернационални развој и социјално одговорно пословање, у чије клијенте спадају компаније са *Fortune* листе 500 најбогатијих, фондације, владине агенције, мала и средња предузећа и непрофитне организације.

У оквиру програма „директор директорима“ 10. октобра одржан је специјалистички семинар на тему **„Утицај информационах технологија на управљање и имплементацију**

стратегије“ у сарадњи са компанијом САП. Предавачи на семинару били су *Dariusz Samol, SAP Poland* и *Norbert Egger*, председник *CubeServ, Swiss*.

На крају године, 15. децембра, у сарадњи са маркетиншком агенцијом *Insomnia* из Будимпеште одржано је предавање на тему: **„Интернет – друштвене мреже, нови тренд глобалне комуникације“**. Циљ семинара је био да се представи јасна слика како социјалне мреже и медији утичу на комуникацију компаније кроз теме као што су: “Феномен *Appstores*-а - могућности фрагментације мобилних платформи” и “Игра по новим правилима: како се мења начин комуникације уз *Case study: fan*-ови, *like*-ери, *follower*-и”. Присутнима су се обратили: *Luis Baptista Coelho, Gergely Erdos, Zsolt Gall*, Марко Ковачевић, *Viktor Polgar* и *Szabolcs Sandor*.

Након предавања је одржана редовна годишња Скупштина на којој су представљени планови за следећу годину. На свечаности коју су организовали Савез економиста Србије и Удружење корпоративних директора Србије после Скупштине у присуству бројних чланова и кандидата Удружења, чланова председништва Савеза економиста Србије и угледних гостију, уприличена је свечана додела **Повеље за изузетност** Савеза економиста Србије. Проф. Јуриј Бајец, председник Комисије за верификацију достигнућа економске науке и струке и проф. Драган Ђуричин, председник Савеза економиста Србије, на основу једногласне одлуке чланова Комисије, доделили су свечане повеље двојци великана српске економске и привредне сцене. Николи Павичићу, дугогодишњем генералном директору и председнику Управног одбора компаније „Синтелон“ у Бачкој Паланци додељена је Повеља за изузетан допринос у области пословне економије и менаџмента, а проф. Љубомиру Маџару, Повеља за изузетан допринос у области економске теорије и политике.

У **2011. години** Удружење корпоративних директора Србије наставља са организовањем обуке за кандидате и чланове која се састоји из општег дела и специфичних дисциплина корпоративног управљања. У сарадњи са Савезом економиста Србије, Удружење је активно учествовало у припреми и реализацији Копаоник бизнис форума 2011 као и Менаџмент форума југоисточне Европе Опатија 2011.

Копаоник бизнис форум 2011 одржан је од 1. до 3. марта на тему “Одрживе реформе за одрживи развој”. Први дан форума посвећен је новој визији развоја, други новом привредном моделу, док је трећи дан било речи о стратегијским иницијативама, инвестирању у приоритетне секторе и избору одговарајућих модела финансирања. **Менаџмент форум југоисточне Европе 2011** одржан је 9. и 10. јуна у Опатији под називом “Југоисточна Еуропа и ЕУ – Поглед унапред”. Организатори Форума били су Савез Економиста Србије/Удружење корпоративних директора Србије, ИЕДЦ – Пословна школа Блед и Хрватско друштво економиста.

Поред општег дела из економије, Удружење се активно бавило обуком из специфичних дисциплина корпоративног управљања.

Убрзо након завршеног Копаоник бизнис форума, 12. априла организован је семинар на тему: **“Смер економског кретања у Европи након кризе”**. Презентацију је одржао проф. *Simon Commander*, партнер у компанији *Altura Advisers* и виши саветник у Европској банци за обнову и развој где је имао велико искуство у земљама централне и источне Европе као и земљама бившег СССР-а. Уводно излагање одржала је проф. Ана Трбовић, директорка ФЕФА Центра за европске интеграције и јавну управу на тему „Процес приступања Србије Европској унији“.

У оквиру програма „директор директорима“ 11. маја у сарадњи са *Citi* групом одржано предавање на тему: **„Приоритети у домену корпоративних финансија у периоду након**

кризе". Предавачи на курсу су били *Chavdar Rissin, Central Europe Trade Cluster Head, Citibank Europe Plc* и *Paolo Galli, Director, CEEMEA Strategic Coverage and EMEA M&A Team, Citigroup*. Уводно излагање одржао је Владимир Чупић, председник Извршног одбора *Hypo Alpe Adria* банке.

У сарадњи са СПК „Привредник“ Удружење је учествовало у организацији интерних разговора са привредним ресорима Владе Србије у контексту мера најављених за унапређење пословања и заустављање утицаја кризе. Разговори су вођени са Небојшом Ђирићем, министром економије и регионалног развоја, Верицом Калановић, потпредседницом Владе и Вуком Јеремићем, министром спољних послова. Такође Удружење је подстицало чланове и кандидате да учествују и у другим програмима ван организације Удружења.

У претходном периоду одржана су још два курса. Први курс на тему „**Могућности финансирања инвестиција из међународних извора**“ одржан је 25. октобра, а на семинару су говорили *Bogdan Lissovlik*, стални представник ММФ-а у Србији и *Hildegard Gacek*, директорка Европске банке за обнову и развој у Србији. Уводничар и модератор био је проф. Горан Питић, председник Одбора директора банке *Societe Generale Serbia*.

Семинар на тему „**Нови закон о привредним друштвима: правни и економски аспекти примене**“ одржан је 23. новембра. О концепту новог закона, разликама у односу на претходни и специфичностима новог приступа говорио је Лука Андрић, руководилац радне групе за израду Закона о привредним друштвима, Ненад Поповић, партнер у Адвокатској канцеларији ЈПМ представио је правну перспективу његове примене, док је проф. Драган Ђуричин, председник Савеза економиста Србије говорио о специфичностима пословног и правног управљања у новом законском оквиру.

На крају године, 7. децембра одржан је семинар на тему „**Монетарна политика за 2012 и могућности прилагођавања финансијском и реалном сектору**“. Након уводног излагања проф. Дејана Шошкића, гувернера НБС-а, вођена је панел дискусија на којој су учествовали релевантни представници реалног и финансијског сектора. Истог дана одржана је и **Изборна скупштина**, на којој су поред усвајања редовних извештаја и програма изабрани нови органи Удружења. На традиционалном годишњем коктелу уприличена је додела диплома члановима и кандидатима који су испунили услове предвиђене Правилником. Као и претходне године, у присуству бројних чланова и кандидата Удружења, чланова председништва Савеза економиста Србије и угледних гостију, одржана је и свечана додела **Повеље за изузетност** коју додељује Савез економиста Србије двојици великана српске економске и привредне сцене - Повеља за изузетан допринос у области пословне економије и менаџмента уручена је Драгољубу Вукадиновићу, председнику Металца, док је Повеља за изузетан допринос у области економске теорије и политике уручена проф. Љубиши Адамовићу.